

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in scer vsaki torek in petek. Cena za celo leto po pošti je 4 gold. 40 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za ene kvatre 1 gl. 10 kr. Ako se pa iz založnice v Ljubljani na bregu hiš. št. 190 jemlje, se plača za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za ene kvatre 1. gl. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajtuje še pol gold.

Slovenija.

bljani na bregu hiš. št. 190 jemlje, se plača za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za ene kvatre 1. gl. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajtuje še pol gold.

V petek 4. Prosenca 1850.

o centralizaciji in narodni ravnopravnosti v Avstrii.

Prašanje ali foederacia ali centralizacia zamema že čez 20 mesecev misli vsih tistih, katerim vravnava in vterdenje vstavne vlade v Avstrii na sercu leži. Kromeriskemu zboru ni bilo dano potrebnega časa, da bi bil to reč razrešil z vsestranskim zjasnenjem in porazumljenjem; ker je pa tam le ena polovica države zastopljena bila, nočemo iz tega izvirajoče škode visoko ceniti. Vlada je oktrojirala ustavo 4. sušca 1849 in se izrekla s samim djanjem zo centralizacio, ne scer naravnost, vonder pa v visoki meri vvedeno. Zato jo hvalijo skor vsi nemški časopisi, posebno pa Bečki; tim večjo nezadovoljnost proti tem pa na znanje dajajo vsi svobodni organi v drugih jezikih, da, tudi v tujih krajih se ni le jeden glas proti njej vzdignul.

Vsi znajdeni so pa v tej reči jednih misli, da je to posebno glavno vprašanje avstrijske države, od kterega bolj ali manj srečnega razrešenja posebno odvisi nje notrajni mir in tudi vse njeno blagostanje in vsa njena moč v Evropi. V tem obziru je ta reč celovevropske važnosti, in ni se temu cuditi, da so tudi mozovi zunanjih držav svojo paznost nanjo obrnuli.

Oktrojirana ustava je osnovana na tako široki in raztegljivi podlagi, da se v njej brez znamenite premembe cele ustave zamorejo vsake sorte pregrade prestaviti in notrajne reči popraviti, kar se ji glede na §. 123, ki deloma nje premembo dopusti, in torej tudi nje pretresovanje na prvem državnem zboru, le v hvalo pristeti mora. In ker se take premembe, preden se na postavni poti izpelejo, z zdravim umom premisliti in vsestransko predvariti morajo, se nam ne bode zamerilo, ako občinstvu svoje misli v tej zlo važnej reči predložimo. Samo na sebi se razumi, da, ker želimo to nasvetvati, kar se nam boljše zdi, nam tudi prosto biti mora, dokazati, zakaj to ni dobro, kar želimo, da bi se premenulo.

Da na tem širokem polju ne zagremo, moramo popred nektere misli v posebni naravi našega veka in našega stanja omeniti. Čut narodnosti je bil sicer že od nekđaj pri vsih narodah zlo močna podpora javnega in državnega življenja; posebno pa pri nas Čehih je stal na čelu zgodovine gotovo vsakega, razun XVI. in XVIII. stoletja; v našej dobi pa dobiva tako moč in krepost v celi srednji Evropi, kakoršne še nikdar ni imel. Kar je bilo v XVI. in XVIII. stoletju idea cerkve in vere, to je našemu veku idea narodnosti. Pogled na naj novejše dogodbe, posebno v letu 1848, mora od tega vsakega prepričati, kdor koli to viditi hoče. Res je, da se ni misli in zavesti vsih oseb našega veka in države popolnoma proderla; mnogim osebam je še oporna in protivna; vendar pa je zadobila, posebno zavolj madjarskega presilnega ravnjanja tako moč in razprostrenja na široko in globoko, da po priroje-

nih pravicah zgodovine ne bode popred iz igravnica stopila, dokler ne bode svojega teka skoz vse stopnje naravnega razvitka speljala. Pokrajne in osebe, zlasti v Avstrii, ki so danes v narodnem obziru mlačne in mertve, ne bodo čez deset, dvajset, trideset let; iz tega sledi, da poganjki v deržavi, ki izvirajo iz narodnih zadev, ki se zdaj mnogim zlo lahki zde, čim dalje toliko važnejši in pomembniši postajajo. V velikej zmoti bi bil vsaki mož pri vladi, ko bi hotel resnico teh besed tajiti ali ji clo nasproti biti; vse prizadevanje proti navalu našega veka jeze staviti, bi bilo brezpametno, vse prizadevanje in sredstva bi več ne zdale kakor pihanje proti vetru, s kim se ne da ne odverniti ne promenuti.

Za cerkvene in verske dobičke so se pred nektirimi veki narodi cele Evrope skoz celo stoletje ljuto in kervavo borili, da so na zadnje od obeh strani oslavljeni se k miru vклонili, to je k priznanju in spoštovanju pravic protivnika, ali k načelu ravnopravnosti v občē. Mar mora idea ravnopravnosti k enako dolgemu kervotočenju peljati, kar se je zares v letu 1848 pričelo? Zaupamo, da tega ne bode nikoli; ker je to, k čemu bi se mogle vse stranke, naj bode se po tako dolgem in kervavem boju, vendar le poslednjič nagnuti, namreč k podlagi ravnopravnosti narodov, saj pri nas v Avstrii že popred priznana in za temeljno podstavo cele države razglašeno. Boj bi torej zavolj tega le takrat vstati zamogel, ako bi se de jure že spoznana in prijeta ravnopravnost, v kaki reči de facto razrušila.

(Dalje sledi.)

Novi uradi.

Do sadaj smo neprenehama dokazovali, da mora slavenski jezik u Slavii imeti popolnoma to pravico u učiliščih višjih in nižjih, u duhovskih in svetovnih uradih in pisarnicah, ktero ima nemški na Némškim, talianski na Italijskim, madjarski na Madjarskim in tako dalje.

Ta jednakopravnost je vlani in létas nam od svetloga cesarja in od vlade večkrat svečano in javno obečana in po ustavi poterdjena. — Sadaj se mora obljuba spolniti, jednakopravnost u resnici u delo upeljati. Samo dokazovati je od sadaj za napred premalo. Kaj imamo sadaj delati? . . .

Verlo važen sostavk od H. B. u 309. listu Narodnih novin takole glasi:

. . . Novi politiški uradi so že ustnovljeni, in berž bodo naslédovala tudi sodnije. Kar nove urade zadene, nečemo njihovo obsadjenje ne grajati, ne hvaliti: ako bi grajali, bi se réklo, da jim kazimo že u napred zaupanje, ako bi jih hvalili, bi se mi sami lahko zaupanje kazili. Bodemo zato počakali, kako se reč u djanju skaže.

. . . Kak da je uradnik, to naj več leži na občinstvu, na ljudstvu samem, med kterem uraduje: občinstvo si lahko svoje uradnike tako rékoč samo uzgoji (erzieht).

... Pod tém uzgojenjem mislimo slédeća:

Pred vsm naj si občinstvo, ljudstvo, prizadeva, da je pred uradnikom važno, da pred njim nekaj velja. Važno bi pak ne prihadjalo s tém, ako bi se proti uradnikom nepriljudno in neotesano zadržalo, kakor mnogi sprostaki misle, temoč na opak, da se s njemi priljudno in častitljivo obhodi-mo, zraven pak od svoje pravice nič ne ustopimo, nič ne henjamo.

Vsaki občan naj zna, kolikor je mogoč, zakone, postave, ktere njega zadenejo, in naj si ne dá storiti krivice od uradnika.

Zraven tega se pak varuj vsaki, da ne zaméri uradniku, ako nekaj neljuboga po zakonu nekómu storiti mora, kakor da bi to po vlastej samovolji činil. Vsigdar razločimo in razlikujemo to, kar mora uradnik po zakonih storiti od tega, kar bi morebiti hotel u našo škodo učiniti svojevoljno, brez zakona, brez postave ali proti zakonu. Nékaj tako samovoljnoga, nezakonitoga ali protizakonitoga nikdo naj ne terpi od uradnikov, temoč oglasi se berž u visjih in naj visjih méstih.

Zvlaste pak kar jednakopravnost narodovo zadene, ne terpimo nikakor, na nobene vižo, da se bi nam krivica dělala, da bi se nam cesarska obljuba kazila po državnoj ustavi potverdjena. Ako bi se nekteri iz novih na Slavenskim ustanovljenih uradnikov najšel, kteri bi ne znal popolnoma po slavensko, ne zanemarajte časa, ne zamudite, da to rěč ne samo u novinah oznanite, temoč zraven zajedno tudi pritožbo naravnost k naméstaštvu (Statthaltere) Slovenci u Celovec, ali u Ljubljano ali u Gradec ali u Terst ali u Gorico pošlete in to vsigdar erga recepisse, da bi se na to pritožbo pozabiti ne moglo. Ali to nič ne izdá, nič ne pomaga, obrnite se na ministerstvo, in tak uradnik se mora iz Slavenskoga kraja odstraniti, dokler cesarska beseda in ustava nekaj velja. Ne dajte se pri tém potežiti in omamiti s izgovori, postavim: vsaki početek je težek, da to že pozneje uravnava se, in tako dalje; ako se mi berž od početka možko ne potegnemo za svojo pravico, pride to lépo počasu spet tako deleč, kakor popred, da se nam bode uradovalo u jeziku ptujem, ne razumljivom, in da vas bodo u uradih in pisarnicah prodajali.

Podavajte uradom u pisarnice vse le po slavensko, ne prijemajte ni jednoga ukaza, nijednoga spisa, pisma, lista drugače, da je po Slavensko: te Slaven, kteri po némško razumi, naj preudari, da je velika množica njegovih rodjakov, kteri po némško ne razumijo, in da bi on s svojoj nemarnostjo ničemerno navado nemarnih uradnikov podpiral in s tem svojim rodjakom škodoval. Ravno tisti izmed nas, kteri po némško razumijo, morajo naj krépejše se za jednakopravnost zaujímati: zakaj oni so obično naj prosvétlenejši, ako se prosvétlenejši Slaveni za svoje manje prosvétlene rodjake ne zauzamejo, kako bi se leti mogli ubraniti?

Spoštujemo pa tudi pridne in poštene uradnike, kolikor nam je samo mogoč, priljudno in častljivo se proti njim obnašajmo, zakaj verli uradnik je dvojne časti vrēden.

Austrijansko cesarstvo.

Ljubljana. Vodja latinskih šol g. Dr. Kleemann je bil te dni na Dunaju in je z ministerialnim svetovavcem govoril, ki mu je dovolil „berilo“ za šole s pomočjo rodoljubov sastaviti. G. vodja sam bo načert storil, in potem rodoljube naprosil po tem berilo sastaviti. Zunajna oblika bo krasna in knjiga

kolikor mogoče dober kup. Ko bo sastavljena, jo bode g. vodja ministru v poterjenje poslal, da se bode potem če bo mogoče že o Veliki noći v vse slovenske gimnazije vpeljala.

Ljubljana 2. januaria. Danes smo vidili precej Serezanov v Ljubljani. To so bili pravi junaki!

Mengeš. Posesnik Andrej Danič je podložnim kmetom vse dolžnosti brez odškodvanja odpustil. Tako ravnaje je gotovo vse hvale vredno in zasluži, da se očitno oznani.

Terst. 24. decembra o pol dveh popoldne je prinesel iz Benedk parobrod novico, da se je podmaršal Vrbna vstrelil. Zakaj da se je to zgodilo, ni znano. Ako je res ali ne, ne moramo zagotoviti.

Iz Celja 27. Grudna. Praznovali smo dans prav veseli in imenitni dan. Njih Veličanstvo naš svitli cesar Franc Jožef Pervi so blagovolili učitelju v normalnih šolah, gospodu Dragotinu Köppel, zavolj njegovih zaslug o učenštvu zlato majhno svetinjo podariti. Današni dan je bil odločen ta cesarski dar na persa mnogo-spoštovane-ga in častitega učitelja pripeti.

Zbralo se je bilo ob pol jednajstih v mestnanski hiši visokočastivredno duhovništvo, učitelstvo med njimi gospod Köppel, mestnansko odborstvo, veliko število vradnikov in mestnanov z veselim sercem to imenitno svečanost pričakovaje. Kmalu potem pridejo gospod Janez Šmelcer, naš prečastiti krožni poglavar. V krepkem nagovoru na mnogo zasluženga učitelja razodenejo ginjenim poslušavcem pomen današnega dne; opomnijo, da so tud oni pred 40 letmi njegov učence bili, in da med pričajočimi veče število njegovih nekdašnjih učencev zagledajo. Zdjaj mu zlato svetinjo na persa perpenje in rečejo, da naj tud prihodna leta, kterih naj mu mili Bog še mnogo podeli, zravno to zvestobo svoje dolžnosti dopolnova, kakor je to dosadaj v prid naših šol neotrudljivo storil. Sklenili so svoj govor z glasnim klicem: „živio naš svitli cesar Franc Jožef Pervi,“ kteri zasluže hrabrih možev tako lepo častijo; — in vsi pričajoči se veselo oglasijo: „živio, živio cesar Franc Jožef!“ — Hotel je okinčan zdaj svojo zahvalo izreči, pa solze so mu besedo vzele. Potem stopijo visoko-častivredni gospod opat, Matija Vodušek, pred njega in ga pozdravijo tud v imenu našega milega knezo-škofa, Antona Martina, kteri so tu nekda njegov učence bili. Na to se bližajo okinčanemu drugi gospodi njemu svoje vošila doprineset.

Opoldne je bilo pri visokočastivrednemu gospodu opatu veliko kosilo, h kteremu je bil gospod Dragotin Köppel, učitelstvo in mnogo drugih mestnanov povabljenih. (Slov. N.)

Dunaj. Nekteri terdijo, da je cesar od ruskega cara lastnoročno pismo prijel, v kterem mu svetje se s Prusio mirno pogoditi.

Pervi dan 1. l. je 106 stotov srebra iz Hamburga na Dunaj prišlo in uradnikom e. k. denarne kovačnice izročeno bilo.

Horvaška. Vodotok Save se bo popolnoma vredil. Perve priprave se bodo mende se to zimo pričele. Inžinir baron Colbeberg — verli Horvat — je izvoljen vodotok pregledati.

Serbska. V sremski in banaški mejji je vse napeto, ker ste od Vojvodine ločene. Punt, ki je v zadnih letih vse omajal, je tudi v teh krajih hude nasledke zapustil. Mejja se ne varje več s tako ojtrostjo kakor popred; turški in austrijanski Serbi se kaj dobro med saboj zastopijo. Vskokov iz au-

strijskega v Serbsko gotovo ne manjka. Da Serbi z vravnavo Vojvodine niso zadovoljni, je jasno kot beli dan. Nasprotniki obstoja Vojvodine — med njimi ruski poslanec Lev sin — terdijo, da so Serbi zunaj imena na avstrijskem zemljevidu le malo zadobili.

Več izverstnih slovaških pisavcev se je namerilo zanaprej le česko pisati, akoravno imajo več lepših oblik in izrazov v svojem maternem jeziku. To bo gotovo dobre nasledke imelo zavolj tega, ker bode jezik s tem bolj obogatil, in avstrijski Slovani se bodo s tem ožje zjediniili in pobratili. Le naprej brati z zjedinjeno močjo, da nam enkrat milše sonce posije! Le v zjedinenju je naša krepost, naša moč!

Silezia. Vitez Kalhberg je zvoljen v Silezii za deželnega poglavarja, on je svobodoljuben mož, vonder je nekaj pozabil, namreč: da je polovica prebivavcev Slovanov. Med poglavarstvenimi in krožnimi uradniki ni nobenega, da bi slovanski jezik zadostno znal. Pa to napako je deželni poglavar še le zdaj zapazil in pri tej priči rekel: Zdaj pa se je treba učiti. Resnično voljo ima on gotovo; samo prepozno se nam zdi se kaj učiti začeti; ko bi bilo že potreba znati; tudi ni ravno igrača priletnemu človeku, ki je še zraven z mnogimi opravili preobložen, se kakega jezika naučiti.

Ogerska. Slovanska protestantovska občina je te dni v Budapeštu cerkveni zbor imela, v katerem je sklenjeno bilo od nemških in madjarskih občin se ločiti.

Košut II. Blizo Oršove se je nedavno nek človek dvignul in oznanoval, da je on Košut. Poklical je ljudstvo za orožje zagrabit, on sam je obljubil, za svobodo se bojevati. Ta mož je bil Košutu tako podoben, da je ljudstvo mislilo, da je on v resnici Košut. Alj on se je zlo spekel. Ljudstvo je bilo na njega tako razkačeno, da ga je hotlo v drobne kosce raztergati, in komej je on ljudstvo prepričal, da on ni Košut. Potem je pobegnul čez turško mejo, in tako preganjavcem srečno pete odnesel.

Turska reč z Austrijo in Rusio zadevajoč ogerske in poljske begune je srečno dognana. Poljci, ki so se poturčili, ne bodo izdani, samo iz Rumelije peljani. Eno leto bodo v kaki oddaljeni deželi pod turško stražo.

Tuje dežele.

Laška. Potniki, ki so 17. decembra v parobrodu iz Civitavechii v Livorno prišli, so saboj zlo važno novico prinesli, da so rimske zadeve popolnoma poravnane. Kakor pripovedujejo, je papež Rimcem dovolil, tako vladarstvo vstanoviti, kakoršnega so pred njegovim begom imeli; 5000 Špancev bo v Rimu za posado ostalo, 10.000 Francozov v Civitavechii in ravno toliko Avstrijancev v Ankinu in njegovi okolici. Desiravno so te novice zlo važne, vonder ne moremo dobri stati, ako so resnične ali ne.

Sardinia. Kralj Viktor Emanuel je svojega sina v tužinsko narodno stražo za častnega uda vpisal. —

Papež je vojskovodju Barague d' Hiliérs rekel: Serčno sim želel mesca novembra na dan mojega odhoda iz Rima, se v moje glavno mesto nazaj vernuti. To mi ni bilo mogoče. Zlo želim božične praznike v Rimu praznovati, pa znabiti, da tega ne bodem mogel. Mesca januarja pa se bom gotova nazaj vernul.

Švajcarska. Tamošni beguni vedno novih preku-

cij zaupno pričakujejo. Ako se pomladi njih up ne spolne, se jih bo zlo veliko v Ameriko podalo. Clo bogatini nočejo v Švajci, v kterej, kakor pravijo, se starokopitnežstvo vpeljuje, več ostati. Torej se pridno englesko uče.

Rusko. Iz ruskih severozahodnih krajev naznanijo pisma, kako hitro tam gerska vera napreduje. Cele občine protestantov večkrat k gerski veri pristopijo, tako, da na otoku Oezel skorej nobenega protestanta ne bode. Deželanom se velike prednosti obljubijo, kterih pa nikdar ne dosežejo. Samo za kmete je dobro, kterih gospodi so žlahtniki, ker s tem prosti posestniki postanejo. Plemenitniki so se že v prejšnjih letih zavolj škode, ktera se jim zavolj tega godi, svoja posestva prodati in iz domovine iti namenili; ali ruska vlada je prepovedala taka posestva kupovati.

V Rigi so bile po naj višjem ukazu vse bukvo-prodaje 27. avgusta zaperte in zapečatenene. Da so se pri preiskovanje take knjige najdle, ki so v Rusii prepovedane, je gotovo. Kdaj da se bodo spet odpreti smele, bo sam car naznanil.

Nemška. Pruski kraljevič hodi po Nemškem, da bi se prepričal, kako njegova reč stoji. V Porečju je gotovo neprijazna znamenja najdel, kamor je ravno v takej uri prišel, ko je spočita mladost šale vganjala in njega spremljevala. Ni bila ravno hudobna volja tega kriva, ampak nagnenje k nagajivosti.

V Bambergu se je 13. decembra razglasilo, da bo nemško-katolski duhoven Bierdimpfel o petih v strelišni hiši svojo vero učil. Kmalo so se ljudje zbrali pred strelišem, njega in njegove poslušavce zapoditi. Ker so pa zvedli, da ga ni noter, so se vderli pred hišo nekega milarja, ki je znan prijatelj svobode in nemško-katolske vere. Pa tudi tukaj ni bilo Bierdimpfel-a, tedej se je velika množica o pol petih razšla.

Waldeku, ki je bil po nedolžnim pred sodbo poklican, se zdaj, ko se je njegova nedolžnost spoznala iz vsih krajev Nemčije darila pošiljajo, ki so očitno v hiši Dr. Tapperta na ogled postavljena. Demokratski ga vedno obiskujejo in pri tej priložnosti vsak en denar odrajta, ki je namenjen v denarnica ljudskih družtev.

Važna reč zavolj predsedništva v vezni komisii je tako istekla, da boste Prusia in Austrija predsedništvo med saboj premenovale vsaka za enaki čas.

Francoska. Predsednik francoske republike je vsakemu vradniku v Algerii, ki arabski jezik dobro umi z ukazom od 4. decembra darilo obljubil. To bi bilo zares hvalevredno sredstvo tudi v kaki drugi deželi vradnike spodbosti se deželnega jezika, v kterej vradujejo, dobro naučiti. — Tudi je predlog storil, da bi se število vojakov pomanjšalo, in sicer, da bi stoječa armada 280.000 možev ne preseгла; število brambovcv pa bi zneslo 100.000, ki bi se tako vravnali, kakor so v Prusii.

V več krajih na južnem Fracozkem se vperajo vpeljanju pijačnega davka.

V Strasburgu politiške pregrešnike hudo preganjajo. Nič ne pomaga, ne prošnje, ne poročstva, da bi se kakemu takih nesrečnikov kak teden tam ostati dovolilo.

Englesko. V Manchesteru je en delavec po dolgem premišljevanju tako pripravo znajdel, da ga z glasnim bitjem zbudi, luč prižge in čaj skuha. Ko se obleče, je že čaj pripravljen.

Lepoznansko polje.

Nove oblike *).

Iz Dunaja 30. decembra.

Mogočno veje duh novega časa, in stresa derzave od severja do juga. Narodnost je njegovo geslo, in toraj klic njegov: sloga, jedinstvo. Narodi ga slišijo in umejo. Zivo gibanje povsod nam je tega terden porok. Osamljenost za prvi izvir svojih nesreč spoznavši se sorodni jeden drugu bližajo, hrepnijo po vzajemni zvezi, ter v zjedinenje skupnih moči up svoje sreče stavijo. Vse prostore ljudskega djanja ta blaga, nebeska sapa previhrava, vse žilice življenja s svojo silo navdaja. Jeli toraj čudo, da jo tudi polje slovstva čuti; da se tudi v njegovih plodih vtiski novih vzorov kažejo? Zakaj v tem imajo male, vendar ne brezvažne spremembe naših oblik svoje vire. Zlahitna misel, svojim bratom v jugu in severju bližati se, kolikor med nami in njimi postavljene, nepremakljive meje pripustijo, vzajemno razumljenje brez vlastne škode zlajsati, pot do jeden druga dohodnejšo storiti, nam jih je priporočila, in njene besede slušajte smo jim streči jeli. Ali kakor vsaki novi gost jednim dopade, druge nadlega; jednim se hvale, drugim graje vreden zdi, oboje po vlastnih navadah, občutkih in predsodih ljudi; tako se je tudi tim oblikam godilo, se jim še godi, in njih stiska, če znamenja ne lažejo, se še marašča. Toraj je treba, da se pustijo pretehtati, prevdariti in presoditi, da svojo pravico dokažejo, svojo korist in dobroto slovenskemu svetu razsvetlijo. Tako naj se svojim prijatli se boljše prikupijo, nasprotnike si pa nagnejo, jih z dokazano vrednostjo krivice preverivši. Nam pa dopuščeno bodi, njihovega zagovorniku biti, in kakor poštenemu pravdniku gre, njihovo reč braniti. Naj nam blagovoljni braveci naše derznosti ne zamerijo; naša misel je dobra, namen in konec naših besed sta domovini posvečena, za ktere blagor gorimo tudi več storiti. Prosimo tedaj, naj naše na sebi dolgočasno in pusto dokazovanje po tem licu presodjeva je prijazno spremljajo.

Najpred se vpraša, ktere so te nove oblike? Iz listov Slovenije, Vedeža in družih spisov so nam sicer znane; ali kjer se je včasih nad silo, in brez obzira na postavljene meje mešalo, se nam treba zdi, svoje izročinke razločno zaznamovati, kjer hočemo le tem, ne družim bran in varstvo biti. So nasledne:

I. Se stavi *om, oma*; namesto *am, ama* pri imenih možkega in srednjega spola.

II. Namesto *iga, imu, im* (v mestniku jednobroja) se piše *ega, emu, em*.

III. Pri imenih srednjega spola se v višebroju priloge imenu jednako sklanja.

IV. Priloge se v drugi in tretji stopnji s spolom imena vselej skladajo.

V. Glagoli družega razpola, ki se končajo s slovkó *nem*, se sprežajo na *uti* (oti) *ul* (ol) namesto *iti, il*.

VI. Se piše *šč* namesto *š*, ako izvira tisto iz glasov *sk, st* ali sploh etimologija tako veli.

VII. Se stavi *da* namesto *de*.

*.) Braveci naj nam ne zamerijo, da jih tako imenujemo, ker so one stareje od sedajnih.

Opomnili bodemo pri vsaki a) da je pravoslovenska; b) kako se primerja našemu staremu in drugim slovanskim jezikom; c) jeli blagglasna. — Zagnemo po versti:

I. Svetujemo končnici *om, oma* namesto *am, ama*; in to pri vsih imenih možkega in srednjega spola. N. pr. bog, z bogom, bogoma, bogom; ali mesto, z mestom, mestoma, mestom. Recemo da ste a) pravoslovenske. Ne omenimo, da so ji že slovenski pisatelji 16. veka, namreč Dalmatin, Šonleben in dr. pisali, kterih verstniki se gotovo od naših v govoru niso dosti razločili; le opomnimo, da se pišete in govorite tudi naš čas. Novice prvih tečajev, slovnice in marsikaka druga knjižica nas jasno tega prepričajo. Beli Krajnc, Štajarc, vogerski Slovenec, Istrijan, Hrovat zagrebske, križevske in varazdinske županije, ki je po rodu in jeziku pravi Slovenec, kaj družega komaj poznajo. Kje da je večina, ne vemo; vemo pa, da so b) tako govorili naši dedje, stari Slovenci, njih cerkvene bukve so nam priče, po širokih prostorih od črnega morja do velikanskih Turov (Tauern); da c) tako razum Čehov, ki imajo *em*, in Rusov, ki v jednobroju *om*, v višebroju pa *am* stavijo, vsi drugi Slovani pišejo in govorijo. Ali se hočemo s svojo nevkretnostjo od toliko bratov tergati? Ali v lastno škodo klicu časa po slogi gluhi biti? Kako smemo jednako pravico nam sorodnih Slovencev kratiti? Mi nemoremo tirjati, da oni od svojega pisanja odstopijo; kjer imajo praveje od nas. Kaj nas torej čaka? Krajnci! varimo se razperti vrat odpreti, kës pride prepozno. Da se mnogi Slovenci preradi v Zagreb ozirajo, nam je dobro znano; kdo ve, če ni ravno v tem vzroka iskati. Torej, če ljubimo svojo srečo, ne bodimo terdovratni. Rajše množimo obdelovavce svojega dušnega polja, kakor odganjamo; sej menda vemo, kako se na majhnem, slabočislmem prostorčku slovstvo obnaša. Še nekoliko od blagglasnosti. Tu pristavimo le svoje osebne mnenje. Zdi se nam, da *om* ni le samo na sebi prijetno, ampak da pomnoževaje raznost naših končnic tudi celemu stiku lepoto daje. Pa dajmo tudi, da je *am* znabitelj prijetnejše; ali se njega, prejemsio *om* znebimo? Dosita ga še slišimo pri ženskih imenih; zdravno se pa naše narečje z slovbami *am, em, im, om* ponašati zamore. Za uho toraj se ni izgube bati.

(Dalje sledi.)

Zlati izreki.

Včasih je naj boljše eno stopnjo nazaj stopiti, da je skok mogoče. Kdor prehitro naprej leti, rad v jamo pade.

Ni nam vedno tako potrebno kaj vediti, al zlo potrebno je pa večkrat ako veš, da nič ne veš.

Več sreče kakor pameti imeti, je krivica! Več pameti kakor sreče imeti, to je prava pravica!

Eden in dve je tri. Tako šteje pravičen, krivičen pa eden in dve je — pet! ako se mu še bolj ne narase.

Učenost je velik besednik, ki se s previdnostjo prav dobro rabiti zamore; sama na sebi pa ima gotovo le malo vrednosti.